

Antisemitisma pieredze un uztvere

Otrais pētījums par diskrimināciju un naida noziegumiem pret ebrejiem Eiropas Savienībā

Kopsavilkums

Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 21. pantā ir atzītas tiesības nebūt diskriminētiem, tostarp diskriminētiem rases, etniskās vai sociālās izcelsmes, reliģijas vai pārliecības, politisko vai jebkuru citu uzskatu dēļ.

Varbūt arī jums, pēdējā laikā ejot garām kādai no Eiropas daudzajām skaistajām sinagogām, pie vārtiem gadījies redzēt pamatīgi bruņotu policistu apsardzes posteni? Tas ir satraucošs skats. Tomēr – pat vairāk nekā 70 gadu pēc holokausta – šāds skats vairs nav pārsteidzošs. Sinagogas nav vienīgās, kam vajadzīga aizsardzība – īpaši drošības pasākumi ir ieviesti arī neskaitāmos ebreju kopienas centros un skolās. Ebreju izcelsmes cilvēki saskaras arī ar ļauniem komentāriem tiešsaistē, plašsaziņas līdzekļos un politikā, pacieš naidīgus skatienus un žestus, saskaras ar grafiti un citiem vandalisma veidiem, kā arī sastopas ar diskrimināciju sociālajā vidē, skolā un darbā.

“Vācijā patlaban antisemitisms ir tikpat izplatīts kā pirms 30 gadiem. Pēdējos 12 gados antisemitisms Vācijā vairs nav bijis tabu, un tāpēc antisemitisma gadījumi – mutiski vai fiziski – ir biežāki gan Vācijas ielās, gan sociālajos medijos.” (Sieviete, 60–69 gadi, Vācija)

Eiropas Savienībai (ES) un tās dalībvalstīm tiesību aktos noteikts darīt visu iespējamo, lai efektīvi apkarotu antisemitismu un aizsargātu ebreju cilvēku cieņu. Tomēr ebreji visā ES joprojām saskaras ar antisemitismu, kas izpaužas kā vandalisms, apvainojumi, draudi, uzbrukumi un pat slepkavības.

Kā liecina ES Pamattiesību aģentūras (FRA) 2012. gadā un 2018. gadā veiktie apjomīgie pētījumi

par diskrimināciju un naida noziegumiem pret ebrejiem Eiropas Savienībā, antisemitisma noturība un izplatība traucē ebrejiem atklāti dzīvot savas izcelsmes cilvēku dzīvi, nebaudoties par drošību un labklājību.

“Šobrīd situācija ir tāda, ka es saskaros, piemēram, ar to, ka “ebrejs” ir plaši izplatīts lamuvārds Kopenhāgenā. Es, būdama ebreju izcelsmes cilvēks, kas uzaudzis Dānijā, vienmēr esmu vairījusies atklāt/stāstīt cilvēkiem, ka esmu ebrejiete.” (Sieviete, 20–24 gadi, Dānija)

Nav iespējams skaitliski izteikt, cik postošas var būt šādas ikdienas realitātes. Taču šokējoša statistika pauž skaidru vēstījumu – pēdējos piecos gados 12 ES dalībvalstīs, kur ebreji ir dzīvojuši jau gadsimtiem, vairāk nekā trešdaļa respondentu apgalvo, ka apsver iespēju emigrēt, jo viņi kā ebreji vairs nejutās drošībā.

Cīņai pret antisemitismu ir jāpamatojas uz noturīgiem un ticamiem datiem, ar kuriem var parādīt, cik lielā mērā ES dalībvalstīs šajā sakarā pilda saistības, kas tām ir noteiktas ES tiesību aktos – galvenokārt Pamatlēmumā par rasismu un ksenofobiju, Rasu vienlīdzības direktīvā un Nodarbinātības vienlīdzības direktīvā. Tomēr, kā liecina FRA ik gadus savāktie pierādījumi, šādi dati ir reti pieejami¹. Tāpēc Eiropas Savienība un tās dalībvalstis antisemitisma apkarošanas lēmumus bieži vien var pieņemt, tikai pamatojoties uz nepilnīgiem pierādījumiem. FRA pētījuma dati un konstatējumi risina šo problēmu, sniedzot informāciju par antisemitisma

¹ FRA (2018), *Antisemitism: Overview of data available in the European Union 2007-2017*, Luksemburga, Publikāciju birojs.

izpaušmēm, ko pieredzējuši ES iedzīvotāji, kuri sevi uzskata par ebrejiem.

ES dalībvalstu valdības 2018. gada 6. decembrī deva skaidru vēstījumu, pieņemot Padomes Deklarāciju par cīņu pret antisemitismu un kopējas drošības pieejas izstrādi, lai labāk aizsargātu ebreju kopienas un iestādes Eiropā. Padome norāda, ka antisemitisks naidis joprojām ir plaši izplatīts, kā to apstiprina FRA 2018. gada pētījuma konstatējumi, un Padome aicina ES dalībvalstis veikt pasākumus, lai apkarotu antisemitismu un uzlabotu ebreju kopienu drošību.

Šajā kopsavilkumā ir izklāstīti galvenie konstatējumi, kas sniegti FRA otrajā pētījumā par ebreju

izcelsmes cilvēku pieredzi attiecībā uz naida noziegumiem, diskrimināciju un antisemitismu Eiropas Savienībā – lielākajā no pasaulē jebkad veiktajiem pētījumiem par ebreju izcelsmes cilvēkiem. Pētījumā ir ietvertas 12 ES dalībvalstis, un tajā piedalījās gandrīz 16 500 privātpersonu, kuras sevi uzskata par ebrejiem. Pētījuma rezultāti uztrauc un liecina, ka antisemitisms joprojām caurstrāvo visu Eiropas Savienību un daudzējādā ziņā ir kļuvis par satraucoši ierastu parādību.

“Darba vidē, kā arī plašsaziņas līdzekļos un sociālajos medijos antisemitisms izpaužas ikdienā, un tas netiek apspiests.” (Sieviete, 40-44 gadi, Francija)

Galvenie konstatējumi un FRA atzinumi

Pamatojoties uz pētījuma konstatējumiem, FRA ir formulējusi tālāk tekstā izklāstītos atzinumus, lai atbalstītu ES un valstu politikas veidotājus antisemitisma novēršanas un apkarošanas pasākumu izstrādē un īstenošanā. Tie papildina tos atzinumus, kurus FRA ir formulējusi 2013. gadā publicētajā ziņojumā

par pirmo pētījumu attiecībā uz diskrimināciju un naida noziegumiem pret ebrejiem Eiropas Savienībā. Tā kā antisemitisms joprojām ir izplatīts plašā sabiedrībā, 2013. gadā formulētie atzinumi joprojām ir aktuāli arī 2018. gadā.

Antisemitisms caurstrāvo ikdienas dzīvi

GALVENIE KONSTATĒJUMI

- Liels vairums respondentu (85 %) uzskata, ka antisemitisms un rasisms ir vissteidzamākā kārtā risināmas problēmas visās apsekotajās ES dalībvalstīs.
- Liels vairums respondentu (89 %) uzskata, ka valstī, kurā viņi dzīvo, pēdējos piecos gados antisemitisms ir pieaudzis.
- Vairums respondentu (72 %) pauž bažas par pieaugošo neiecietību pret musulmaņiem.
- Liels vairums respondentu (89 %) uzskata, ka antisemitisms tiešsaistē ir problēma valstī, kurā viņi dzīvo.
- Liels vairums respondentu (88 %) uzskata, ka pēdējos piecos gados antisemitisms tiešsaistē ir pieaudzis; vairums respondentu atzīst, ka tas ir pieaudzis "ievērojami".
- Vairums pētījuma respondentu atzīst, ka viņi regulāri saskaras ar negatīviem izteikumiem par ebrejiem. Liels vairums respondentu visās apsekotajās valstīs (80 %) norāda, ka negatīvi izteikumi visbiežāk sastopami internetā.

Pētījuma konstatējumi liecina, ka antisemitisms caurstrāvo publisko telpu, virojot un nostiprinot negatīvus stereotipus par ebrejiem. Cilvēkiem tikai tādēļ vien, ka viņi ir ebreji, ir lielāka iespējamība saskarties ar dažādos veidos paustiem pastāvīgiem apvainojumiem, lai kur viņi dotos, ko lasītu un ar kādām personām saskartos. 2012. gada un 2018. gada pētījumu salīdzinājums liecina, ka palielinās to respondentu īpatsvars, kuri uzskata, ka antisemitisms ir pieaugoša problēma valstī, kurā viņi dzīvo.

"Antisemitisms un rasisms ir kā Vīnes šnicele. Tie ir daļa no Austrijas kultūras mantojumā tāpat kā ksenofobija un iedoma, ka "mēs esam atšķirīgi". Te nav, ko apkarot, pietiktu ar seku aplāpēšanu vien." (Virietis, 50–54 gadi, Austrija)

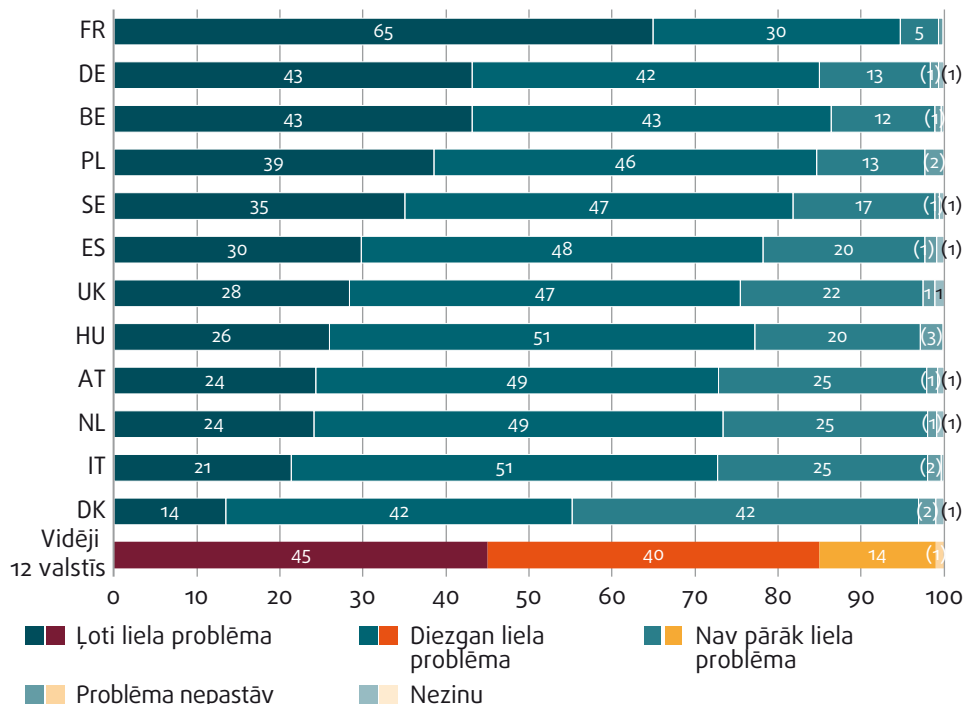
Kopumā 2018. gada pētījumā deviņi no desmit respondentiem (89 %) pauž viedokli, ka viņu valstī piecos gados pirms apsekojuma antisemitisms ir pieaudzis; vairāk nekā astoņi no desmit respondentiem (85 %) uzskata to par nopietnu problēmu. Starp respondentiem ir vērojama tendence uzskatīt antisemitismu par lielāko sociālo un politisko problēmu vietā, kur viņi dzīvo. Viņi uzskata, ka visproblemātiskākā

situācija saistībā ar antisemitismu ir internetā un sociālajos medijos (89 %), kam seko sabiedriskās vietas (73 %), plašsaziņas līdzekļi (71 %) un politiskā dzīve (70 %). Visizplatītākie antisemitiskie izteikumi, ar kuriem respondenti saskaras – pie kam regulāri – ir, ka "izraēlieši pret palestīniešiem izturas kā nacisti" (51 %), "ebrejiem ir pārāk liela vara" (43 %) un ka "ebreji holokausta upura statusu izmanto savām vajadzībām" (35 %). Respondenti visbiežāk saskaras ar šādiem izteikumiem tiešsaistē (80 %), kam seko citi (ne interneta) plašsaziņas līdzekļi (56 %) un politiski pasākumi (48 %).

"Šķiet, ka Nīderlande ir nogurusi no antisemitisma. Šķiet, ka šis temats tiek padarīts triviāls – arī sociālajos medijos – un to uzskata par ļoti normālu. (...) Ļoti satraucoši!" (Sieviete, 35–39 gadi, Nīderlande)

"Es domāju, ka Zviedrijā agrāk nebija antisemitisma, bet tagad ir notikušas izmaiņas, un šajā ziņā situācija šķiet tik sarežģīta. Agrāk man nemaz nebija bail teikt, ka esmu ebrejiete, maniem bērniem pusaudžu gados tas pat šķita interesanti, un viņi gribēja būt īpaši. Šobrīd esmu atturīgāka attiecībā uz runāšanu par savu izcelsmi. Man ir bažas par nākotni." (Sieviete, 70–79 gadi, Zviedrija)

1. attēls. Antisemitismu patlaban uzskata par problēmu valstī – dati par ES dalībvalstīm (%)^{a, b, c, d}

Piezīmes: ^a No visiem respondentiem (n = 16 395); valstu rezultāti ir nesvērtie rādītāji, 12 valstu vidējais rādītājs ir svērtais rādītājs; šķirots pēc atbildes "ļoti liela problēma".
^b Jautājums: Boz. Kā jūs domājat, cik liela patlaban [VALSTĪ] ir katra no norādītajām problēmām, ja tā vispār ir problēma? Atbilde: D. Antisemitisms.
^c Dažas iedaļas kopā neveido 100 %, tas tā ir skaitļu noapaļošanas dēļ.
^d Rezultāti, kuru pamatā ir mazs atbilžu skaits, ir statistiski mazāk ticami. Tāpēc rezultāti, kuru pamatā ir 20–49 nesvērti novērojumi grupas kopējos rezultātos vai arī šūnas, kurās ir mazāk nekā 20 nesvērti novērojumi, ir doti iekavās. Rezultāti, kuru pamatā ir mazāk nekā 20 nesvērti novērojumi grupas kopējos rezultātos, netiek publicēti.

Avots: FRA, 2018. gads

Šajā ziņā uzmundrinošs ir fakts, ka Eiropas Parlaments 2017. gada jūnijā pieņēma rezolūciju par antisemitisma apkarošanu, kurā ir pausts aicinājums palielināt centienus vietējā, valsts un Eiropas līmenī. Rezolūcija tika pieņemta pēc vairākām Eiropas Komisijas iniciatīvām, ko tā ir ierosinājusi gan Eiropas Savienības, gan globālā līmenī². Šīs iniciatīvas ietver par antisemitisma apkarošanu atbildīgā koordinatora iecelšanu 2015. gada decembrī; ES augsta līmeņa grupas rasisma, ksenofobijas un citu neiecietības veidu apkarošanas jautājumos izveidi 2016. gadā (tā ir izstrādājusi politikas vadlīnijas nolūkā labāk reaģēt uz naida noziegumiem un naidu kurinošiem izteikumiem, tostarp antisemitiskiem noziegumiem un izteikumiem); un 2016. gada maijā panākto vienošanos ar IT uzņēmumiem par Rīcības kodeksu cīņai pret nelikumīgiem naidu kurinošiem izteikumiem tiešsaistē.

² Eiropas Savienība kopā ar Kanādu, ASV un Izraēlu 2016. gadā rīkoja pirmo ANO Augsta līmeņa forumu par globālo antisemitismu, lai turpinātu veicināt ES centienus apkarot antisemitismu globālā mērogā.

"Ungārijā nav antisemitisma, lai kā arī daži censtos to piedēvēt šai valstij. Ir dažas vēsturiskas brūces, bet tās lieliski dzīst." (Virietis, 20–24 gadi, Ungārija)

Dažas dalībvalstis reaģēja, ieceļot par antisemitisma apkarošanu atbildīgus koordinatorus, bet citas pieņēma vai apstiprināja juridiski nesaistošu, darbā izmantojamu antisemitisma definīciju³ – par šo definīciju 2016. gada maijā vienojās Starptautiskā Holokausta piemiņas alianse (IHRA), un Komisija to atzinīgi novērtēja kā lietderīgu iniciatīvu, kuras mērķis ir novērst un apkarot antisemitismu. Komisijas tīmekļa vietnē ir pieejama saite uz IHRA pieņemto holokausta definīciju⁴.

Tomēr vairākām dalībvalstīm vēl ir pilnībā un pareizi valsts tiesību aktos jātransponē Pamatlēmums par

³ Skatiet Starptautiskās Holokausta piemiņas alianse tīmekļa vietni.

⁴ Skatiet Komisijas tīmekļa vietni par antisemitisma apkarošanu.

rasismu un ksenofobiju (2008/913/TI). Šajā pamatlēmumā ir noteikta kopēja ES mēroga krimināltiesību izmantošanas pieeja, lai cīnītos ar nopietnām rasisma un ksenofobijas — un tādējādi arī antisemitisma — izpausmēm, tostarp “gadījumos, kad darbības ir veiktas, izmantojot informācijas sistēmu” (9. pants). Lai izskaustu antisemitismu no publiskās telpas, ir nepieciešama pastāvīga un izlēmīga rīcība ar mērķi nepieļaut noturīgos negatīvos stereotipus par ebrejiem — tostarp tiešsaistē.

FRA 1. atzinums

Dalībvalstīm būtu jāsekmē antisemitisma novēršanai paredzēto pasākumu integrēšana attiecīgajās valstu stratēģijās un rīcības plānos. Pasākumos, kas izstrādāti, lai novērstu antisemitismu, īpaša uzmanība būtu jāpievērš informētības veicināšanai, tostarp liekot uzsvāru uz izglītošanu par holokaustu. Dalībvalstīm būtu arī jānodrošina, ka sistemātiski tiek izvērtēta izstrādāto pasākumu efektivitāte. Par antisemitisma apkarošanu atbildīgie valsts koordinatori, kā arī plašs sociālo partneru klāsts, pilsoniskās sabiedrības organizācijas un kopienu grupas (ebreju un citu etnisko kopienu grupas) būtu cieši jāiesaista novēršanas pasākumu izstrādē, kā arī to efektivitātes izvērtēšanā.

Izplatīts antisemitisms apdraud ebreju izcelsmes cilvēku drošības un drošuma sajūtu

GALVENIE KONSTATĒJUMI

- Gandrīz puse (47 %) no visiem respondentiem raizējas par to, ka nākamajos 12 mēnešos kļūs par mutiska aizskāruma vai vajāšanas antisemitiska incidenta upuriem, savukārt vairāk nekā trešdaļa (40 %) raizējas par fizisku uzbrukumu šajā pašā periodā.
- Trešdaļa (34 %) no visiem respondentiem ir minējuši, ka vismaz laiku pa laikam izvairās no ebreju pasākumu vai vietu apmeklēšanas, jo viņi tur vai ceļā uz turieni nejostos droši tāpēc, ka ir ebreji. Vairāk nekā trešdaļa no visiem respondentiem (38 %) vismaz laiku pa laikam izvairās no dažām vietām vietējā rajonā vai apkaimē, jo viņi kā ebreji tur nejūtas droši.
- Visās 12 apsekotajās ES dalībvalstīs puse respondentu (49 %) vismaz dažreiz valkā, nēsā vai izvieto priekšmetus, kas varētu norādīt, ka viņi ir ebreji. No tiem respondentiem, kuri vismaz dažreiz nēsā vai izvieto šādus priekšmetus, vairāk nekā divas trešdaļas (71 %) vismaz laiku pa laikam izvairās šādi rīkoties.
- Vairāk nekā trešdaļa no visiem respondentiem pēdējos piecos gados ir apsvēruši emigrēšanu (38 %), jo savas ebreju izcelsmes dēļ nav jutušies droši valstī, kurā viņi dzīvo.
- Vairums respondentu (70 %) uzskata, ka viņu valstu valdību centieni antisemitisma apkarošanā nav efektīvi. Vienlaikus puse respondentu (54 %) pozitīvi vērtē savu valstu valdību centienus nodrošināt ebreju kopienu drošības vajadzības — tomēr apmierinātība ar šādiem centieniem dažādās valstīs ļoti atšķiras.

“Izejot uz ielas, es nebaidos, jo mana mezusa atrodas dziļāk mājoklī un nav redzama. To var redzēt tikai tie, kas ienāk manā dzīvoklī. Es baidos piestiprināt mezuzu pie durvīm ārpusē.” (Sieviete, 30–34 gadi, Spānija)

Pētījuma konstatējumi liecina, ka daudzi ebreji visā Eiropas Savienībā nevar dzīvot bez raizēm par savu drošību, kā arī par savu ģimenes locekļu un citu tuvu cilvēku drošību. Tas ir tādēļ, ka pastāv risks kļūt par antisemitiskas vajāšanas un uzbrukumu mērķi. Turklāt nedrošības sajūta, ar ko ebreji saskaras, dažus ir mudinājusi apsvērt emigrēšanu. 2012. gada un

2018. gada pētījumu konstatējumu salīdzinājums liecina par līdzīgiem ebreju antisemitiskas vajāšanas un vardarbības pieredzes līmeņiem Eiropas Savienībā. Konstatējumi arī parāda — respondentiem ir līdzīga līmeņa raizes, ka viņi vai viņu ģimenes locekļi, kā arī citi tuvi cilvēki var kļūt par antisemitiskas vajāšanas vai vardarbības mērķi.

“Man patiešām ir bail par sava ebreju skolu apmeklējošā bērna drošību. Katru dienu es sev vaicāju, vai man nebūtu viņš jāsūta uz skolu kaut kur citur.” (Sieviete, 30–34 gadi, Beļģija)

“Es ļoti baidos par savu bērnu nākotni, jo manā rajonā “ebrejs” ir lamuvārds un cilvēki ienīst ebrejus tik ļoti, ka pat dzīvība neko nenožīmē. Mēs baidāmies, ka mūsu bērniem uzbruks tādā vai citādā veidā.” (Vīrietis, 45–49 gadi, Dānija)

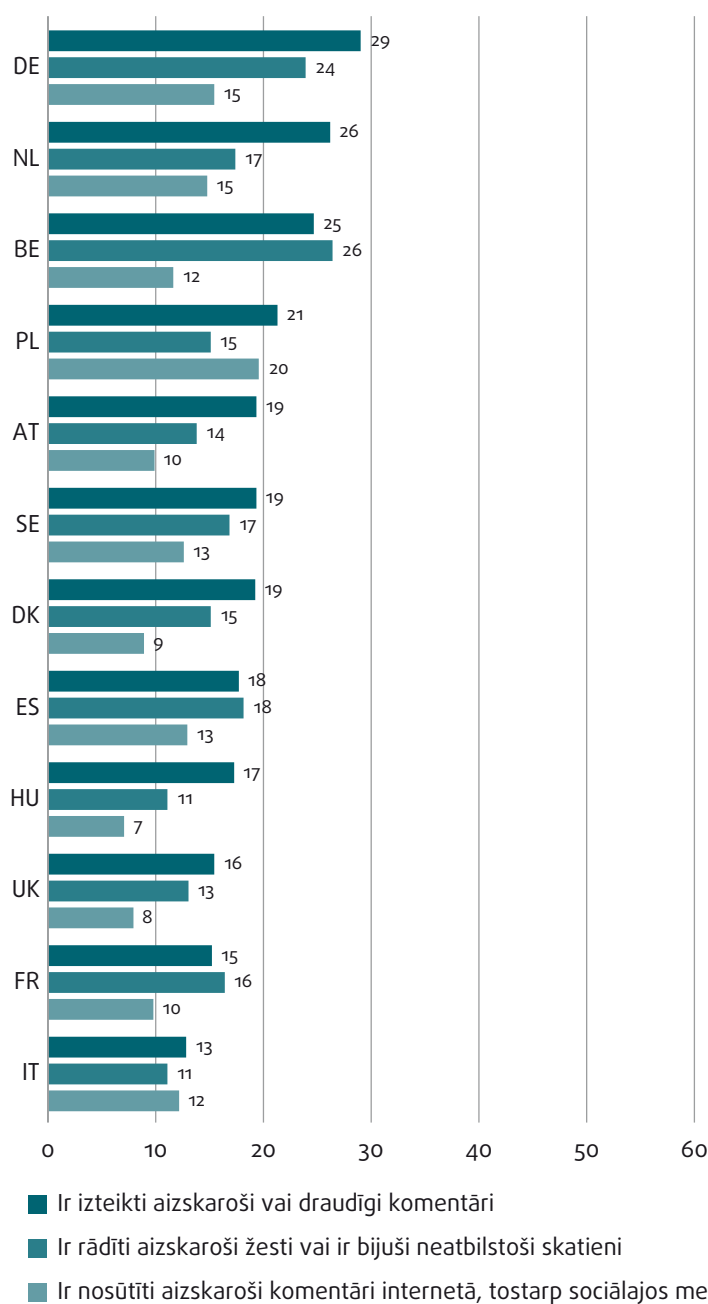
2018. gada pētījuma konstatējumi liecina, ka 12 mēnešos pirms apsekojuma simtiem respondentu klātienē ir pieredzējuši antisemitisku fizisku uzbrukumu. Vairāk nekā katrs ceturtais (28 %) no visiem respondentiem vismaz reizi šajā periodā ir pieredzējis antisemitisku vajāšanu. Tie respondenti, kuri publiski valkā, nēsā vai izvieto priekšmetus, kas varētu norādīt, ka viņi ir ebreji, ir vairāk pakļauti antisemitiskai vajāšanai (37 %) nekā tie, kuri šādas darbības neveic (21 %).

“Es dzirdu ziņas par daudziem incidentiem, un man ir bažas par sevi un savu ģimeni. Sinagogā vai citos ebreju pasākumos mūs bieži pārņem satraukums par to, kas varētu notikt. Tomēr mana kā kipas valkātāja pieredze ir bijusi ļoti laba. Vienlaikus jāsaka, ka es tomēr nejūtos ērti rajonos, kur ir mazāk ebreju izcelsmes cilvēku (t. i., gandrīz visur citur).” (Vīrietis, 55–59 gadi, Apvienotā Karaliste)

“Esmu pamanījusi, ka manas paaudzes ebreju izcelsmes cilvēki (tāpat kā es) piedzīvo to, ka ievērojami palielinās gan nedrošības sajūta, gan sajūta, ka, būdams ebrejs, Nīderlandē neesi vēlams/netiec pieņemts.” (Sieviete, 30–34 gadi, Nīderlande)

2. attēls. Antisemitiskas vajāšanas pieredze (trīs no izplatītākajiem šādas vajāšanas veidiem, kas pieredzēti vienu vai vairākas reizes) pēdējos 12 mēnešos ES dalībvalstīs (%) ^{a, b}

Piezīmes. ^a No visiem respondentiem ($n = 16\ 395$); valstu rezultāti ir nesvērtie rādītāji.

^b Jautājumi: C03. Vai PĒDĒJOS 12 MĒNEŠOS kāds:

- ir izteicis jums aizskarošus vai draudīgus komentārus klātienē;

- ir rādījis jums aizskarošus žestus vai neatbilstoši skatījies uz jums;

- ir nosūtījis internetā, tostarp sociālajos medijos, aizskarošus komentārus par jums?

C04a. Vai tas notika TĀPĒC, ka esat ebreju izcelsmes cilvēks?

Avots: FRA, 2018. gads

“Vācijā cilvēks drīzāk saskaras ar antisemitismu, kad atrodas ārā/ir atklāti redzams.” (Sieviete, 30–34 gadi, Vācija)

Viens no pieciem respondentiem (20 %) zina ģimenes locekļus vai citus tuvus cilvēkus, kuri ir piedzīvojuši mutisku aizskārumu, vajāšanu vai fizisku uzbrukumu. Gandrīz puse respondentu ir raizējušies par to, ka tiks pakļauti antisemitiskiem mutiskiem aizskārumiem vai vajāšanai (47 %), un četri no desmit respondentiem (40 %) ir bijuši satraukti par antisemitisku fizisku uzbrukumu.

“Neviens no maniem draugiem vietā, kur es dzīvoju, vai no draugiem, ar kuriem es kopā strādāju, nezina, ka esmu ebrejiete. Mūsu bērni nezina par manu ebreju izcelsmi, jo mani biedē tas, ka viņiem šajā sakarā būtu jāuzklausā komentāri skolā. Es vairs neapmeklēju sinagogu, jo tas nav tā vērts, ja pret mums kāda iemesla dēļ sāktos mērķtiecīgi vērstas darbības. Pats labākais notika, kad es apprecējos, jo tagad mans uzvārds ir Svensson.” (Sieviete, 40–44 gadi, Zviedrija)

Viena trešdaļa (34 %) respondentu izvairās no ebreju pasākumu vai vietu apmeklēšanas, jo viņi tur vai ceļā uz turieni nejūtas droši tāpēc, ka ir ebreji. Vairāk nekā trešdaļa respondentu piecos gados pirms apsekojuma ir apsvēruši emigrēšanu (38 %), jo savas ebreju izcelsmes dēļ nav jutušies droši valstī, kurā viņi dzīvo.

“Apmeklējot ebreju pasākumu, lai arī cik neliels tas būtu, jums vienmēr ir jāreģistrējas, un tikai tad jūs varat uzzināt tā norises vietu. Tādējādi vairs nepavisam nav droši apmeklēt vietas, kur kopā pulcējas daudz ebreju.” (Sieviete, 55–59 gadi, Nīderlande)

“Es nekad publiski nevalkāju ebreju simbolus, un, apmeklējot ebreju pasākumu, es vienmēr atskatos pār plecu. (..) Es tikai vēlos, lai mani liktu mierā un lai es varētu praktizēt savu reliģiju.” (Sieviete, 40–44 gadi, Zviedrija)

Vairāk nekā puse respondentu (54 %) pozitīvi vērtē savu valstu valdību centienus nodrošināt ebreju kopienu drošības vajadzības. Bet septiņi no desmit respondentiem (70 %) uzskata, ka viņu valsts valdības veiktie antisemitisma apkarošanas pasākumi nav efektīvi.

Pastāvīga saskaršanās ar antisemitismu nopietni ierobežo cilvēku pamattiesību izmantošanu, tostarp viņu cilvēka cieņas aizsardzību, tiesības uz privātās un ģimenes dzīves neaizskaramību vai viņu domas, apziņas un reliģijas brīvību. Uzmundrinošs ir fakts, ka daudzi ebreji uzskata, ka viņu valdība dara pietiekami, lai apmierinātu savu kopienu aizsardzības vajadzības. Tomēr pats fakts, ka piemēram, sinagogu, ebreju kopienu centru un skolu apkārtnē vairāk vai mazāk pastāvīgi ir jāveic īpaši drošības pasākumi, lai gādātu par ebreju kopienu drošību, norāda uz ilgstošu un padziļinātu sociālu problēmu. Dalībvalstīm ir jābūt nelokāmām savā apņēmībā nodrošināt ebreju kopienu aizsardzības vajadzības.

“Es uzskatu, ka bailes no antisemitisma ir lielākas par faktisko apdraudējumu.” (Vīrietis, 40–44 gadi, Apvienotā Karaliste)

“Es valkāju ķēdīti ar Dāvida zvaigzni, bet es to apzināti neuzlieku, izejot sabiedrībā, jo šādi es cenšos izvairīties no antisemitiskas reakcijas.” (Sieviete, 16–19 gadi, Beļģija)

FRA 2. atzinums

Dalībvalstīm būtu sistemātiski jāsadarbjas ar ebreju kopienām ebreju vietu drošības un aizsardzības jomā. Dalībvalstīm būtu jāturpina drošības pasākumu īstenošana un jāgādā, lai ebreju kopienu drošības organizācijas saņemtu piemērotu finansējumu. Lai palīdzētu izvērtēt veikto drošības pasākumu efektivitāti, Eiropas Savienībai un tās dalībvalstīm būtu cieši un regulāri (tostarp veicot viktimizācijas apsekojumus) jāuzrauga naida noziegumu izplatības, kā arī ebreju izcelsmes cilvēku drošuma un drošības sajūtu izmaiņas.

Antisemītiska vajāšana ir tik izplatīta, ka tā kļūst par pierastu parādību

GALVENIE KONSTATĒJUMI

- Vidēji vairāk nekā trešdaļa no visiem respondentiem (39 %) piecos gados pirms apsekojuma bija saskārušies ar kādu no antisemītiskas vajāšanas veidiem. Vairāk nekā ceturtdaļa (28 %) respondentu bija saskārušies ar šādu vajāšanu 12 mēnešos pirms apsekojuma.
- Pētījuma respondenti uzskata, ka internetā ievietots antisemītisks saturs ir visizteiktākais antisemītisma veids. Tomēr klātienē izteikti komentāri, kā arī aizskaroši žesti vai neatbilstoša skatīšanās ir visizplatītākie respondentu personīgi pieredzētie antisemītiskas vajāšanas veidi, piemēram, attiecīgi 18 % un 16 % respondentu atzina, ka viņi ir saskārušies ar šiem vajāšanas veidiem 12 mēnešos pirms apsekojuma.
- Attiecībā uz visnopietnāko antisemītiskas vajāšanas incidentu, kas pieredzēts iepriekšējos piecos gados pirms apsekojuma, lielākajā daļā gadījumu respondenti min antisemītisku izteicienu lietošanu. Turklāt vajāšana ir notikusi situācijās, kurās respondentus bijis iespējams identificēt kā ebrejus. (Vidēji divi no trijiem respondentiem ir konstatējuši šos divus aspektus attiecīgo incidentu laikā.)
- Lūgti — cik vien tas iespējams un pamatojoties uz savu uztveri — raksturot personu, kas vainojama visnopietnākajā antisemītiskas vajāšanas incidentā, ko viņi pieredzējuši piecos gados pirms apsekojuma, respondenti 31 % gadījumu vainīgo ir identificējuši kā nepazīstamu personu, 30 % gadījumu — kā personu ar musulmaņu ekstrēmistu uzskatiem un 21 % gadījumu — kā personu ar kreisā spārņa politiskajiem uzskatiem.
- Vairums respondentu (79 %), kuri ir pieredzējuši antisemītisku vajāšanu piecos gados pirms apsekojuma, par visnopietnāko incidentu ziņoja ne policijai, ne kādai citai organizācijai.
- Gandrīz puse (48 %) no respondentiem, kuri par visnopietnāko incidentu nav ziņojuši policijai, atzīmēja, ka šādas ziņošanas gadījumā nekas nebūtu mainījies. Līdzīga respondentu proporcionālā daļa (43 %) nav uzskatījusi incidentu par pietiekami nopietnu.
- Visās apsekotajās 12 valstīs 3 % no visiem respondentiem piecos gados pirms apsekojuma ir klātienē pieredzējuši fizisku uzbrukumu savas ebreju izcelsmes dēļ. 12 mēnešos pirms apsekojuma 2 % no visiem respondentiem ir pieredzējuši fizisku uzbrukumu savas ebreju izcelsmes dēļ.
- Visās apsekotajās 12 valstīs 4 % no visiem respondentiem apgalvo, ka piecos gados pirms apsekojuma viņu īpašums ir ticis apzināti postīts tādēļ, ka viņi ir ebreji; 2 % respondentu to ir pieredzējuši 12 mēnešos pirms apsekojuma.

Pētījuma konstatējumi liecina, ka cilvēki ir pakļauti tik daudziem antisemītiskiem apvainojumiem, ka daži no incidentiem, ar kuriem šie cilvēki saskaras, viņiem šķiet triviāli. Ikviens antisemītisks incidents savā dziļākajā būtībā ir pret personas cieņu vērsts uzbrukums, un to nevar atstāt bez ievēribas kā vienkāršu neērtību. Gan 2012. gada, gan 2018. gada pētījumi liecina, ka tikai par ļoti nedomājamu pieredzētiem antisemītisma incidentiem respondenti ziņo policijai vai citām iestādēm. Abu pētījumu rezultātu salīdzinājums liecina, ka antisemītiskā vajāšanā vainīgo personu kategorijas nav mainījušās — noteiktām personu kategorijām pastāvīgi ir augstāks īpatsvars.

“Es nekad publiski neatklāju savu identitāti, lai izvairītos no diskriminācijas. Spānijas sabiedrībā nav izplatītas vairākas reliģijas, tā nesaprot jūdaismu, un man ir bail, ka mani uzskatīs par “dīvainu”. Es savā ikdienā labāk izvēlos integrēties sabiedrībā.” (Sieviete, 30–34 gadi, Spānija)

2018. gada pētījuma konstatējumi liecina, ka astoņi no desmit respondentiem (79 %), kuri ir pieredzējuši antisemītisku vajāšanu piecos gados pirms apsekojuma, par visnopietnāko incidentu nav ziņojuši ne policijai, ne citai organizācijai. Galvenie minētie iemesli, kādēļ respondenti nav ziņojuši par incidentiem, ir šādi: sajūta, ka ziņošana neko

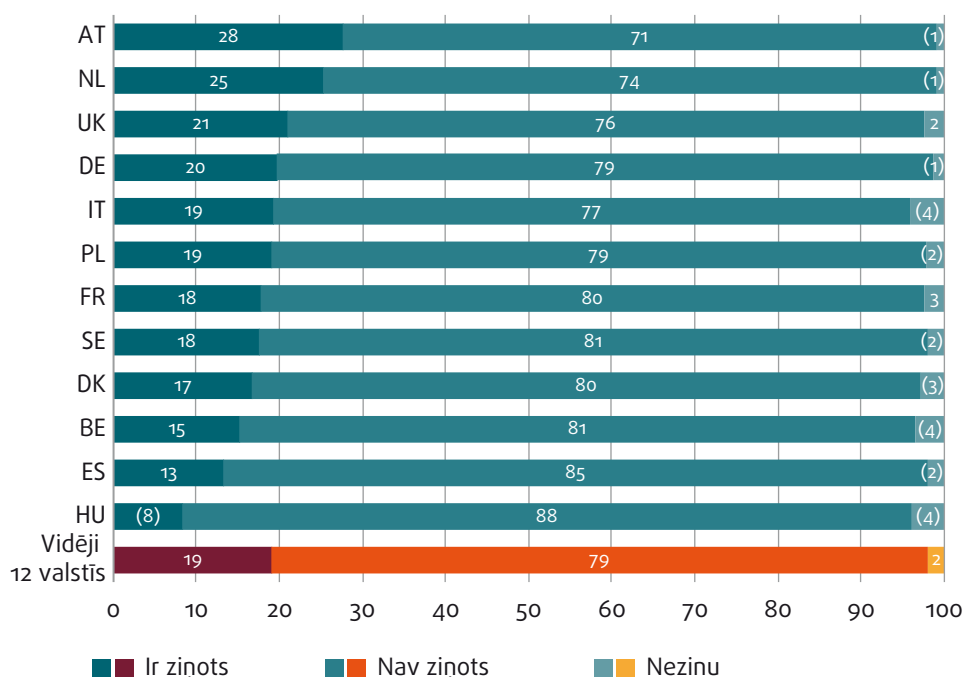
nemainīs (48 %); uzskats, ka incidents nav pietiekami nopietns, lai par to ziņotu (43 %); vai uzskats, ka ziņošana būtu pārāk neērta vai radītu pārāk lielas nepatīkšanas (22 %).

To, ka antisemitisms kļūst par pierastu parādību, apliecina arī plašais vainīgo personu loks, kas aptver visu sociālo un politisko spektru. Visbiežāk pieminētās respondentu pieredzēto visnopietnāko antisemitiskas vajāšanas incidentu vainīgo personu kategorijas cita starpā ir šādas: respondentam nepazīstama

persona (31 %); persona ar musulmaņu ekstrēmistu uzskatiem (30 %); persona ar kreisā spārna politiskajiem uzskatiem (21 %); kolēģis darbā vai skolā/koledžā (16%); paziņa vai draugs (15 %); un persona ar labējā spārna politiskajiem uzskatiem (13 %).

“Es nekad neatklāju, ka esmu ebrejiete – tas ir bailu dēļ. Tikai divi cilvēki zina par manu izcelsmi. (..) Mani nevar diskriminēt, ja neviens nezina, ka esmu ebrejiete. Kad man jāatbild uz tiešu jautājumu par savu izcelsmi, es nesaku patiesību.” (Sieviete, 50–54 gadi, Polija)

3. attēls. Ziņošana par visnopietnāko antisemitiskas vajāšanas incidentu pēdējos piecos gados ES dalībvalstīs (%) ^{a, b, c, d}

Piezīmes. ^a No respondentiem, kuri pēdējos piecos gados ir pieredzējuši kādu antisemitiskas vajāšanas veidu (n = 6486); 12 valstu vidējie rādītāji ir svērtie rādītāji.
^b Jautājums: Co8. Vai jūs (vai kāds cits) esat par šo incidentu ziņojis policijai vai kādai citai organizācijai?
^c Dažas iedaļas kopā neveido 100 %, tas tā ir skaitļu noapaļošanas dēļ.
^d Rezultāti, kuru pamatā ir maz atbilžu, ir statistiski mazāk ticami. Tāpēc rezultāti, kuru pamatā ir 20–49 nesvērti novērojumi grupas kopējos rezultātos vai arī šūnas, kurās ir mazāk nekā 20 nesvērtu novērojumu, ir doti iekavās. Rezultāti, kuru pamatā ir mazāk nekā 20 nesvērtu novērojumu grupas kopējos rezultātos, netiek publicēti.

Avots: FRA, 2018. gads

Cietušo tiesību direktīvā ir noteikts, ka pret cietušajiem jāizturas ar cieņu un iejūtīgi, kā arī bez jebkādas diskriminācijas, tostarp bez diskriminācijas ticības dēļ (9. apsvēruma). Saskaņā ar šīs direktīvas 22. pantu visi cietušie ir tiesīgi saņemt novērtējumu par to, vai ir jāveic pasākumi, lai aizsargātu viņus pret

turpmāku viktimizāciju. Šajā novērtējumā ir jāņem vērā cietušā personu raksturojošas iezīmes, tostarp viņa ticība, ja tas ir nepieciešams cietušā aizsardzības vajadzību izvērtēšanai. Direktīvā īpaši ir uzsvērti gadījumi, kad noziegums ir izdarīts tādu diskriminējošu motīvu dēļ, kuri saistīti ar cietušā personu

raksturojošām iezīmēm, tostarp viņa ticību. Šādos gadījumos dalībvalstu iestādēm ir īpašs pienākums izvērtēt tādas turpmākas viktimizācijas riskus, kuru ir motivējusi šī iezīme. Pamatlēmumā par rasismu un ksenofobiju ir paredzēts, ka uz šiem aizspriedumiem balstītu motivāciju uzskata par atbildību pastiprinošu apstākli vai ka tiesas tādu motivāciju ņem vērā, nosakot likumpārkāpējiem piespriežamās sankcijas (4. pants). ES tiesību aktu pilnīga īstenošana nozīmē mudināt, lai cietušie par antisemitiskiem uzbrukumiem ziņotu policijai, kā arī nodrošināt, ka policija, saņemot ziņojumu, pienācīgi reģistrē uz aizspriedumiem balstīto pārkāpuma motivāciju.

FRA 3. atzinums

Dalībvalstīm būtu pilnībā un pareizi valsts tiesību aktos jātransponē Cietušo tiesību direktīva (2012/29/ES), lai nodrošinātu, ka antisemitismā cietušie saņem atbalstu, kas viņiem ir nepieciešams gadījumos, kad viņi attiecīgajām iestādēm ziņo par incidentiem. Turklāt dalībvalstīm būtu pilnībā un pareizi valsts tiesību aktos jātransponē Pamatlēmums par rasismu un ksenofobiju (2008/913/TI), lai nodrošinātu, ka likumpārkāpējiem vienmēr tiek piespriesti efektīvi, samērīgi un preventīvi kriminālsodi. Dalībvalstu krimināltiesiskajām sistēmām būtu arī regulāri jāziņo par likumpārkāpējiem piespriestajām sankcijām un tiesu sniegto pamatojumu attiecīgajos spriedumos.

Antisemitiska diskriminācija galvenajās dzīves jomās joprojām ir neredzama

GALVENIE KONSTATĒJUMI

- Kopumā 11 % respondentu uzskata, ka 12 mēnešos pirms apsekojuma viņi ir jutušies diskriminēti savas ebreju izcelsmes dēļ vienā vai vairākās no piecām pētījumā minētajām jomām, proti, nodarbinātības (esot darbā vai meklējot darbu), izglītības, veselības aprūpes vai mājokļu jomā.
- Vairāk nekā trīs ceturtdaļas (77 %) no respondentiem, kuri norāda, ka 12 mēnešu laikā pirms apsekojuma ir jutušies diskriminēti tādēļ, ka viņi ir ebreji, nav ziņojuši par visnopietnāko incidentu nevienai iestādei vai organizācijai.
- Vairākums (52 %) no respondentiem, kuri 12 mēnešos pirms apsekojuma ir jutušies diskriminēti un kuri nekur nav ziņojuši par visnopietnāko incidentu, min, ka viņi nav bijuši pārliecināti, ka ziņošana par incidentu uzlabos viņu situāciju. Viena trešdaļa no respondentiem, kuri ir jutušies diskriminēti un nav ziņojuši par visnopietnāko incidentu, apgalvo, ka viņi par incidentu nav ziņojuši tāpēc, ka tas nav bijis pietiekami nopietns (34 %) vai ka viņiem ir trūcis pierādījumu (33 % respondentu).
- Vairākums respondentu ir informēti par tiesību aktiem, kas aizliedz diskrimināciju etniskās izcelsmes vai reliģijas dēļ – aptuveni 64–87 % respondentu (atkarībā no reģiona) ir norādījuši, ka zina par šiem tiesību aktiem. Respondenti vislabāk ir informēti par diskriminācijas novēršanas tiesību aktiem nodarbinātības jomā, savukārt mazāk viņi zina par aizsardzību saistībā ar mājokli.
- Lielākā daļa respondentu (71 %) norāda, ka viņi ir informēti par valstī esošu organizāciju, kas sniedz padomus vai atbalstu cilvēkiem, kuri tiek diskriminēti. Respondenti visbiežāk ir minējuši ebreju organizācijas, kas specializējas ebreju kopienas drošuma un drošības un/vai antisemitisma jautājumos, kā arī valsts struktūras, kas darbojas vienlīdzības veicināšanas vai cilvēktiesību jomā.

“Tas, ka publiskajā telpā nav antisemitisku incidentu, galvenokārt ir tāpēc, ka daudzi no mums, ebrejiem, lai izvairītos no diskriminācijas, nolemj nevalkāt kipu vai pārāk daudz nerunāt par šo tēmu. Mēs netiekam diskriminēti, jo mēs slēpjamies.” (Vīrietis, 35–39 gadi, Spānija)

Aptaujas konstatējumi liecina, ka antisemitisms izpaužas ne tikai naida noziegumos, bet arī nevienlīdzīgā attieksmē galvenajās dzīves jomās. Taču ļoti zemais ziņošanas rādītājs attiecībā uz antisemitisko diskrimināciju apvienojumā ar incidentu

acīmredzamo kļūšanu par pierastu parādību ir traucējošs faktors tam, lai antisemitiskas diskriminācijas patiesos apmērus darītu zināmus attiecīgām iestādēm, vienlīdzību veicinošām struktūrām vai kopienas organizācijām. 2012. gada un 2018. gada pētījumu konstatējumu salīdzinājums liecina, ka izjustā antisemitiskā diskriminācija nodarbinātības, izglītības, veselības aprūpes un mājokļu, kā arī izglītības jomā ir saglabājusies tajā pašā līmenī. Attiecībā uz ziņošanas rādītāju izmaiņas nav konstatētas, un šis rādītājs joprojām ir zems.

“Manis pieredzētais antisemitisms ir slēptāks – to nevar aprakstīt šādā veidā. Tas ir kā divainais klusums, kas iestājas pēc tam, kad es vienreiz darbā teicu, ka esmu ebrejs.” (Vīrietis, 25–29 gadi, Zviedrija)

2018. gada pētījuma konstatējumi liecina, ka 12 mēnešos pirms apsekojuma katrs desmitais respondents (11 %) ir juties diskriminēts nodarbinātības, izglītības, veselības aprūpes vai mājokļu jomā tāpēc, ka viņš ir ebrejs. Gandrīz astoņi no desmit respondentiem (77 %), kuri apgalvo, ka ir pieredzējuši šādu diskrimināciju, par visnopietnāko incidentu nav ziņojuši nevienai iestādei vai organizācijai. Galvenie minētie iemesli, kādēļ netiek ziņots, ir šādi: uzskats, ka ziņošana neko nemainīs (52 % respondentu); tas, ka incidents nav pietiekami nopietns (34 %); un tas, ka nav nekādu diskriminācijas pierādījumu (33 %). Vienlaikus lielākā daļa respondentu ir informēti par diskriminācijas novēršanas tiesību aktiem (piemēram, 85 % respondentu – par tiesību aktiem nodarbinātības jomā), kā arī par organizācijām, kuras var sniegt padomus vai atbalstu diskriminācijas gadījumos (71 % respondentu), tostarp

par ebreju kopienas organizācijām un vienlīdzību veicinošām valsts struktūrām.

Rasu vienlīdzības direktīvā (2000/43/EK) ir aizliegta etniskā diskriminācija galvenajās dzīves jomās, ieskaitot nodarbinātības, izglītības, veselības aprūpes vai mājokļu jomu. Nodarbinātības vienlīdzības direktīvā (2000/78/EK) ir aizliegts nodarbinātības jomā diskriminēt reliģijas vai uzskatu dēļ. Direktīvas nosaka, ka dalībvalstīm jānodrošina, lai to noteikumi tiktu paziņoti attiecīgajām personām visā dalībvalsts teritorijā ar visiem atbilstīgajiem līdzekļiem. Šajās direktīvās ir paredzēts, ka diskriminācijas gadījumos likumpārkāpējiem piemēro efektīvas, samērīgas un preventīvas sankcijas.

FRA 4. atzinums

Eiropas Savienībai un tās dalībvalstīm būtu jānodrošina, ka antisemitiskas diskriminācijas upuri tiek iedrošināti un mudināti ziņot par incidentiem attiecīgām iestādēm, vienlīdzību veicinošām struktūrām vai trešo personu organizācijām. To varētu panākt ar ES un tās dalībvalstu finansētu īpašu izpratnes veidošanas un informācijas kampaņu palīdzību. Šo kampaņu rīkošanu varētu uzņemt attiecīgās ministrijas ciešā sadarbībā ar vienlīdzību veicinošām valsts struktūrām un ebreju kopienas organizācijām, lai nodrošinātu, ka kampaņu paustie vēstījumi ir mērķtiecīgāki. Šādās kampaņās varētu noskaidrot, kā antisemitiska diskriminācija rada nopietnu cilvēka pamattiesību, kā arī cilvēktiesību pārkāpumu un kāpēc cilvēkiem ir lietderīgi meklēt tiesisko aizsardzību. Ikvienā šādā kampaņā būtu arī jāuzsver, ka likumpārkāpējiem piemēro efektīvas, samērīgas un preventīvas sankcijas.

ĪSUMĀ PAR PĒTĪJUMU

Šajā kopsavilkumā ir izklāstīti galvenie konstatējumi, kas sniegti *FRA* otrajā pētījumā par ebreju izcelsmes cilvēku pieredzi un uztveri attiecībā uz naida noziegumiem, diskrimināciju un antisemitismu. Tajā ir analizēti dati, kas 12 Eiropas Savienības dalībvalstīs – Apvienotajā Karalistē (UK), Austrijā (AT), Beļģijā (BE), Dānijā (DK), Francijā (FR), Itālijā (IT), Nīderlandē (NL), Polijā (PL), Spānijā (ES), Ungārijā (HU), Vācijā (DE) un Zviedrijā (SE) – iegūti no 16 395 tādu respondentu (vecumā no 16 gadiem) atbildēm, kuri paši sevi uzskata par ebrejiem. Saskaņā ar aplēsēm šīs dalībvalstis ir mājvieta vairāk nekā 96 % Eiropas Savienībā dzīvojošo ebreju ⁵.

Kā pētījumu veica?

Pētījumu veica tiešsaistē 2018. gada maijā un jūnijā. Ņemot vērā ticamu izlases bāzu neesamību un pamatojoties uz 2012. gada pētījuma pieredzi ⁶, *FRA* izvēlējās veikt pētījumu tiešsaistē, jo tas ļāva respondentiem aizpildīt atbildes uz pētījuma jautājumiem, kad un kur tas viņiem bija visērtāk, pēc pašu noteikta grafika un savā valsts valodā. Tiešsaistes pētījuma veids arī deva iespēju sniegt respondentiem informāciju par *FRA*, organizācijām, kas pārvalda datu vākšanu, kā arī par to, kā savāktie dati tiks izmantoti. Ar šo metodi bija iespējams 12 ES dalībvalstīs ļaut visiem interesentiem, kuri sevi uzskata par ebrejiem, piedalīties un apmainīties ar pieredzi. Turklāt tā bija metode, ko visvieglāk varēja izmantot, lai ar vienādiem nosacījumiem apsektu respondentus no visām izvēlētajām dalībvalstīm. Šī metode nenodrošina nejaušas varbūtības izlasi, kas izpilda pārstāvības statistiskos kritērijus. Tomēr pētījuma konstatējumi ir ticami un noturīgi, un tie sniedz plašākos pieejamos datus par antisemitisma pieredzi Eiropas Savienībā.

Kas piedalījās pētījumā?

Pētījumā varēja piedalīties personas, kuras ir sasniegušas vismaz 16 gadu vecumu un kuras uzskata sevi par ebrejiem – pamatojoties uz reliģiju, kultūru, audzināšanu, etnisko piederību, vecāku un bērnu attiecībām vai kādu cita iemesla dēļ –, un kuras pētījuma veikšanas laikā dzīvoja kādā no apsekotajām valstīm. Lielākās izlases tika iegūtas abās valstīs, kurās saskaņā ar aplēsēm ir lielākais ebreju izcelsmes iedzīvotāju skaits Eiropas Savienībā, proti, Francijā un Lielbritānijā. Vairāk nekā 1 000 respondentu izlases tika iegūtas Nīderlandē, Vācijā un Zviedrijā. Attiecībā uz pārējām septiņām valstīm izlases lielums bija robežās no 400 līdz 800 respondentiem.

Izlases lielums visās apsekotajās dalībvalstīs

Valstī	N
Apvienotajā Karalistē	4 731
Austrija	526
Beļģija	785
Dānija	592
Francija	3 869
Itālija	682
Nīderlande	1 202
Polija	422
Spānija	570
Ungārija	590
Vācija	1 233
Zviedrija	1 193

⁵ DellaPergola, S. (2016), *World Jewish Population, 2016*, Berman Jewish DataBank.

⁶ *FRA* (2013), *Discrimination and hate crime against Jews in EU Member States: experiences and perceptions of antisemitism*, Luksemburga, Publikāciju birojs.

Kādi bija pētījumā uzdotie jautājumi?

Pētījumā respondentiem tika uzdoti jautājumi nolūkā uzzināt viņu viedokli par antisemitisma tendencēm, antisemitismu kā problēmu ikdienas dzīvē, personīgo pieredzi saistībā ar antisemitiskiem incidentiem, liecināšanu par antisemitiskiem incidentiem un raizēm kļūt par cietušo antisemitiskā uzbrukumā. Pētījumā ir arī sniegti dati attiecībā uz to, par cik nopietnu problēmu attiecīgajās valstīs respondenti uzskata tādas pret ebreju kopienu vērstas antisemitiskas darbības kā, piemēram, vandalismu ebreju vietās vai antisemitiskus paziņojumus apraides plašsaziņas līdzekļos vai internetā.

Pētījumā ir savākti dati par antisemitisma ietekmi uz respondentu ikdienas uzvedību un drošības sajūtu, kā arī par visām viņu darbībām, kā pamatā ir bailes par drošību. Jautājumus par konkrētu vajāšanas veidu vai fiziskas vardarbības personisko pieredzi papildināja sīkāki jautājumi par šiem incidentiem – to biežumu, vainīgo personu skaitu un pazīmēm, kā arī ziņošanu par incidentu kādai organizācijai vai iestādei. Pētījumā ir apkopoti dati par respondentu personīgo pieredzi gadījumos, kad viņi ir jutušies diskriminēti dažādu iemeslu dēļ un dažādās ikdienas dzīves jomās, piemēram, darbā, skolā vai konkrētu pakalpojumu izmantošanas laikā. Pētījumā, pamatojoties uz respondentu diskriminācijas pieredzi, papildus uzdoti jautājumi attiecībā uz ziņošanu par incidentiem, kā arī par iemesliem, kāpēc nav ziņots. Pētījumā arī ir izskatīts tas, kāda ir respondentu informētība par tiesību aktiem diskriminācijas novēršanas jomā, cietušo personu atbalsta organizācijām, kā arī zināšanas par jebkuriem tiesību aktiem, kas attiecas uz holokausta trivializēšanu vai noliegšanu.

Pētījuma rezultātu izklāsts

Aprēķinot pētījuma rezultātus par 12 ES dalībvalstīm, visu valstu vidējais rādītājs tiek koriģēts, izmantojot apsekojuma datu "svēršanu", kurā ņem vērā ebreju izcelsmes iedzīvotāju skaita atšķirības dažādās valstīs. Aprēķini pamatojas uz apsekojuma pamatdatu intervāla viduspunktu un paplašinātām ebreju izcelsmes iedzīvotāju skaita aplēsēm izvēlētajās valstīs (lai iepazītos ar aplēsēm, skatīt: DellaPergola, S., *World Jewish Population*, Berman Jewish DataBank, 2016. gads) Aprēķini ir veikti, lai iegūtās izlases proporcionāli koriģētu tā, lai tiktu saglabātas pareizas attiecības starp dažādu valstu datu ieguldījumiem pētījuma konstatējumos ES līmenī.

Šajā ziņojumā ir izklāstīti galvenie konstatējumi, kas sniegti FRA otrajā pētījumā par ebreju izcelsmes cilvēku pieredzi attiecībā uz naida noziegumiem, diskrimināciju un antisemitismu Eiropas Savienībā – lielākajā no pasaulē jebkad veiktajiem pētījumiem par ebreju izcelsmes cilvēkiem. Pētījumā ir ietvertas 12 ES dalībvalstis, un tajā piedalījās gandrīz 16 500 privātpersonu, kuras sevi uzskata par ebrejiem. Tas papildina Pamattiesību aģentūras pirmo pētījumu, kas 2012. gadā tika veikts septiņās valstīs.

Pētījuma rezultāti liek satraukties. Tie liecina, ka antisemitisms joprojām caurstrāvo visu Eiropas Savienību un daudzējādā ziņā ir kļuvis par satraucoši pierastu parādību. Pētījumā sniegtā svarīgā informācija var palīdzēt politikas veidotājiem visā ES aktivizēt centienus, lai nodrošinātu visu Eiropas Savienībā dzīvojošo ebreju izcelsmes cilvēku drošību un cieņu.

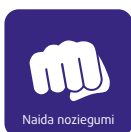
Papildu informācija

Pilnīgu FRA ziņojumu par pētījuma konstatējumiem *Experiences and perceptions of antisemitism - Second survey on discrimination and hate crime against Jews in the EU* skatīt: <http://fra.europa.eu/en/publication/2018/2nd-survey-discrimination-hate-crime-against-jews>

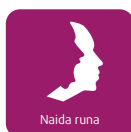
Lai iegūtu informāciju par FRA veikto datu vākšanu attiecībā uz antisemitiskiem incidentiem un naida noziegumiem, skatīt:

- FRA (2018), *Antisemitism - Overview of data available in the European Union 2007-2017*, Luksemburga, Publikāciju birojs.
- FRA (2018), 4. nodaļa *Racism, xenophobia and related intolerances* šādā publikācijā: *Fundamental Rights Report 2018*, Luksemburga, Publikāciju birojs.
- FRA (2013), *Discrimination and hate crime against Jews in EU Member States: experiences and perceptions of antisemitism*, pirmais pētījums, Luksemburga, Publikāciju birojs.

Lai saņemtu informāciju par FRA darbu izglītošanā par holokaustu un cilvēktiesībām, skatīt: <http://fra.europa.eu/en/project/2006/holocaust-and-human-rights-education>

Naida noziegumi

Naida runa

Vienlīdzība

Nediskriminācija

Eiropas Savienības
Publikāciju birojs

© Eiropas Savienības Pamattiesību Aģentūra, 2019

Fotoattēli (no kreisās uz labo pusi / sākot no augšējās rindas):

© Stock.adobe.com_Rafael Ben-Ari; Stock.adobe.com_brat82;
Stock.adobe.com_dubova; Shutterstock.com_129757388;
Stock.adobe.com_Odelia Cohen; Stock.adobe.com_REDPIXEL;
Stock.adobe.com_Menschen; Stock.adobe.com_Sergey Nivens;
Stock.adobe.com_superelaks.

FRA – EIROPAS SAVIENĪBAS PAMATTIESĪBU AĢENTŪRA

Schwarzenbergplatz 11 – 1040 Vīne – Austrija
Tālrunis: +43 158030-0; fakss: +43 158030-699
fra.europa.eu
[facebook.com/fundamentalrights](https://www.facebook.com/fundamentalrights)
[linkedin.com/company/eu-fundamental-rights-agency](https://www.linkedin.com/company/eu-fundamental-rights-agency)
twitter.com/EURightsAgency

Print ISBN 978-92-9474-275-9 doi:10.2811/027907
PDF ISBN 978-92-9474-285-8 doi:10.2811/047810